

I.1 Nationale kaders

Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

De NOVI is nationaal beleid omtrent de lange termijn visie op de ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland (Ministerie van BZK, 2020). In lijn met de Omgevingswet staat een goede fysieke leefomgeving centraal binnen het afwegingskader. In de NOVI staan 4 prioriteiten benoemd:

- ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie;
- duurzaam economisch groeipotentieel;
- sterke en gezonde steden en regio's;
- toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

Op basis van 3 gestelde afwegingsprincipes kan de NOVI bijdragen aan het afwegen van belangen en het maken van ruimtelijke beslissingen:

- slimme combinaties tussen functies waar mogelijk;
- de kenmerken van een gebied centraal stellen;
- niet uitstellen of doorschuiven.

Grondstoffenakkoord Circulaire Economie (2017)

Het Grondstoffenakkoord Circulaire Economie is een intentieovereenkomst tussen de Rijksoverheid en een groep van publieke en private actoren om te komen tot transitieagenda's voor een circulaire economie (Circulaire Economie, 2017). Binnen deze circulaire economie wordt efficiënt en slim omgegaan met grondstoffen en materialen waardoor de Nederlandse economie versterkt wordt. Daarnaast kan het duurzaam omgaan met natuurlijk kapitaal bijdragen aan klimaat- en milieudoelen. Binnen het akkoord zijn 5 transitieagenda's opgesteld voor verschillende thema's:

- biomassa en voedsel;
- kunststoffen;
- maakindustrie;
- bouw;
- consumptiegoederen.

I.2 Regionale kaders

Omgevingsvisie Gaaf Gelderland

In de omgevingsvisie Gaaf Gelderland beschrijft provincie Gelderland wat zij wil en moet veranderen en ontwikkelen om Gelderland door te geven aan volgende generaties (Provincie Gelderland, 2018). Centraal hierbinnen staan een schoon, veilig, gezond en welvarend Gelderland. In de omgevingsvisie worden 7 ambitie thema's genoemd waaraan deze doelstellingen gekoppeld zijn:

- energietransitie;
- klimaatadaptatie;
- circulaire economie;
- biodiversiteit;
- bereikbaarheid;
- vestigingsklimaat;
- woon- en leefomgeving.

Gemeente Apeldoorn heeft binnen de eigen gemeentelijke omgevingsvisie hier invulling aangegeven. In de Omgevingsverordening van de gemeente Gelderland staat de juridische bindende vertaling (instructieregels) van de Omgevingsvisie. Deze regels gelden voor de hele provincie Gelderland.

Regionale Energiestrategie (RES) Cleantech Regio

In de regionale energiestrategie (RES 1.0) beschrijft de Cleantech Regio hoe ze grootschalige opwek van duurzame energie wil realiseren. Gemeente Apeldoorn maakt deel uit van de Cleantech Regio. Binnen de Regionale Strategie staat dat zon op dak en gevels de voorkeur heeft voor wat betreft zonne-energie. Ook staat in de Regionale Energiestrategie de warmtetransitie genoemd, welke gaat over het aardgasvrij maken

van woningen zodat de verwarming op een duurzame manier kan plaatsvinden. Dit heeft Gemeente Apeldoorn verder uitgewerkt binnen haar Transitievisie Warmte (Cleantech Regio, 2021).

1.3 Lokale kaders

De lokale kaders die beschouwd zijn in dit MER zijn:

- omgevingsvisie Woest aantrekkelijk Apeldoorn;
- transitievisie warmte;
- visie Veldhuislocatie;
- Veldhuis Masterplan conceptversie 22 juli 2022;
- beleidsnota Hoogbouw, ruimte door hoogte;
- visie op mobiliteit in het stadspark van Apeldoorn;
- ontwikkelperspectief binnenstad Apeldoorn, 'stadspark';
- groenplan;
- eco-gids;
- NIKA-beleid;
- water-rioleringsplan;
- verkeersvisie 2016-2030;
- netwerkanalyse zie 3.2.1 (Goudappel en Gemeente Apeldoorn, 2022);
- binnenstadsvisie zie 3.2.1 (Gemeente Apeldoorn, 2021).

In bijlage I is een uitgebreide beschrijving van de lokale kaders opgenomen. De omgevingsvisie, mobiliteitsvisie, verkeersvisie en het NIKA-beleid zijn kort samengevat hieronder.

Omgevingsvisie Woest Aantrekkelijk Apeldoorn

De Omgevingsvisie schetst het beeld voor de ontwikkeling van Apeldoorn tot 2040. Hierbinnen zijn 4 hoofdpogaven gedefinieerd welke integraal tot een toekomstbeeld leiden:

- stadmaken;
- vitale dorpen en buitengebied;
- fysiek fundament uitbouwen;
- sociaal fundament versterken.

Met 'stadmaken' wil Gemeente Apeldoorn nieuwe woon- en werkgebieden gaan toevoegen. Concreet betekent dit dat er voor 2040 circa 12.5000 woningen worden toegevoegd ten opzichte van 2020. Dit omvat onder andere het vergroenen en verdichten van de centrum gebieden waaronder Kanaalzone Noord. Bij het bouwen van de woningen wordt rekening gehouden met de betaalbaarheid door in een mix van marktsegmenten te bouwen. Alle nieuwbouw wordt hierbij gebouwd volgens 'nul-op-de-meter'. Bestaande buurten worden aardgasvrij gemaakt op basis van de Transitievisie Warmte, het streven hierbij is aardgasvrij en energieneutraal in 2050. De binnenstad wordt autoluw gemaakt om zoveel mogelijk ruimte te bieden voor fietsers en voetgangers. Het verkeersnetwerk wordt hier optimaal bij benut en schone vormen van mobiliteit worden gestimuleerd. Vitale dorpen en buitengebied gaat over de ontwikkeling van het buitengebied, terwijl Kanaalzone Noord in stedelijk gebied ligt dus is hier minder van toepassing. Met het versterken van het fysiek en sociaal fundament wil Gemeente Apeldoorn bouwen aan een natuur inclusieve, duurzame en sociaal inclusieve stad. Concreet betekent dit de binnenstad groener en klimaatbestendig is geworden, met meer biodiversiteit waardoor er een toename is van planten en insecten. Door de vergroening is de het doel om op 10 minuten loopafstand voor iedereen uitnodigende beweegvriendelijke buitenruimte bereikbaar te hebben. Knelpunten voor hittestress en wateroverlast zijn aangepakt. Iedere wijk heeft een passende basisinfrastructuur qua voorzieningen. Binnen ruimtelijke ontwikkelingen wordt er goedgevoel als inspiratie en uitgangspunt genomen.

Coalitieakkoord 'Handen uit de mouwen en aan de slag'

Het akkoord richt zich op het verbeteren van Apeldoorn als een groene, gezellige en veilige gemeente waar mensen prettig kunnen wonen en werken. Er wordt gestreefd naar brede welvaart, waarbij economische groei, sociale vooruitgang en ecologische duurzaamheid in balans zijn. Specifieke doelen daarbij zijn:

- inclusie: iedereen moet kunnen meedoen en zich goed voelen in Apeldoorn. Er wordt ingezet op preventie in zorg en ondersteuning;
- ondersteuning: efficiënte en effectieve zorg voor inwoners die hulp nodig hebben, met een focus op wijkgericht werken;
- sport, cultuur en openbare ruimte: versterking van verenigingen, meer voorzieningen en een levendige binnenstad;
- inkomen en arbeid: inclusieve arbeidsmarkt, armoedebeleid en samenwerking tussen onderwijs, overheid en ondernemers;
- gezondheid en leefomgeving: duurzame energie, klimaatadaptatie, natuurherstel en vergroening van de gemeente;
- wonen: realisatie van 8000 nieuwe woningen tot 2030, met aandacht voor betaalbaarheid en duurzaamheid;
- bereikbaarheid: verbetering van mobiliteit en infrastructuur, met aandacht voor duurzame vervoersmiddelen;
- veiligheid: versterking van veiligheid op straat en digitaal, met meer inzet van BOA's en voorlichting.

Volkshuisvestingskader Apeldoorn

De druk op de woningmarkt is hoog, met uitdagingen in zowel huur als koopsector. Grote bouw- en transformatieopgave om woningvoorraad in balans te brengen, met oog voor betaalbaarheid en variëteit aan woonvormen. In het volkshuisvestingskader geeft de gemeente Apeldoorn de volgende hoofdthema's waar zij aan wilt werken:

- doorbouwen aan een diverse woningvoorraad:
 - tot 2030 worden 9.000 woningen toegevoegd, met focus op betaalbare woningen voor starters en ouderen;
 - verstedelijking in het centrum en verdichting in wijken;
 - verhoogde druk op sociale huurvoorraad, noodzaak voor gemengde wijken en dorpen;
- veerkrachtige wijken en dorpen:
 - focus op leefbaarheid, sociale netwerken en inclusiviteit;
 - aanpak armoede en verbetering van woonomgeving;
 - toegankelijkheid en ontmoeting in veilige, groene omgeving;
- de bestaande voorraad verduurzamen:
 - doel om in 2050 energieneutraal en aardgasvrij te zijn;
 - transitievisie warmte met focus op isoleren, ventileren en besparen;
 - innovaties en wijkaanpakken voor verduurzaming;
- wonen met zorg of ondersteuning:
 - groeiende vraag naar woningen geschikt voor zorg, met focus op geclusterde zorgwoningen;
 - regie in samenwerking tussen gemeente, corporaties, zorg- en welzijnspartijen;
 - dakloosheid aanpakken en transformeren van beschermd wonen.

Verkeersvisie 2016-2030

Met de Verkeersvisie 2016-2030 geeft gemeente Apeldoorn haar plannen weer op het gebied van verkeer en vervoer tot 2030. Hierbinnen worden 3 kernopgaven gedefinieerd die gemeente Apeldoorn wil aanpakken voor de toekomst:

- Apeldoorn fietsstad: meer ruimte voor de fiets;
- transitie van aanbodgericht naar vraaggericht efficiënt openbaar vervoer;
- beter en veilig gebruik van de infrastructuur.

Binnen de aanpak van deze kernopgaven staan 3 uitgangspunten centraal:

- maatregelen zijn duurzaam;
- maatregelen zijn innovatief;
- maatregelen hebben een gebiedsgerichte uitwerking (Gemeente Apeldoorn, 2016).

Beleidsregel parkeren

Het doel van de Beleidsregel Parkeren is om de leefbaarheid en bereikbaarheid van Apeldoorn te verbeteren door effectief parkeerbeheer. De beleidsregel ondersteunt de ontwikkeling van duurzame en autoluwe gebieden, met speciale aandacht voor de Binnenstad, Kanaalzone en Spoorzone. Het legt de

verantwoordelijkheid voor het voorzien in parkeerbehoefte bij de initiatiefnemer van nieuwe ontwikkelingen, om parkeeroverlast op openbare wegen te voorkomen. In de beleidsregel zijn parkeernormen voor auto's en fietsen opgenomen, die van toepassing zijn op nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en actualisering van omgevingsplannen.

NIKA-beleid

Met het NIKA-beleid wil gemeente Apeldoorn binnen iedere nieuwe stedelijke ontwikkeling natuur en klimaatadaptatie een plek geven. Onderdeel hiervan is om de biodiversiteit te versterken en klimaatadaptatie te laten toenemen. Op deze manier wil gemeente Apeldoorn bijdragen aan een gezonde leefomgeving en de brede welvaart zonder de aanpak van problematiek door te schuiven. Binnen het NIKA zijn 5 vaste waarden geformuleerd die toegepast moeten worden bij iedere ruimtelijke ontwikkeling:

- neerslagwater met een piekbelasting van 60 mm moet worden opgevangen en vastgehouden, waarvan maximaal 50 % op openbaar terrein;
- er moeten voorzieningen voor vogels en vleermuizen, die in woningen wonen, worden aangebracht (op basis van normering van het Soorten Management Plan (SMP));
- 40 % van de oppervlakte van het studiegebied van een stedelijke ontwikkeling bestaat uit groen op maaiveld. Waarvan minimaal de helft bestaat uit biodivers groen, en minimaal de helft publiekstoegankelijk is;
- minimaal 1 boom toevoegen per 200 m² bouwvlak (bestaande bomen tellen voor 5 nieuwe bomen mee);
- bij de toevoeging van bebouwing hoger dan 15 meter binnen het studiegebied moet de ontwikkeling voldoen aan bepalingen ten aanzien van windhinder.

Naast deze 5 vaste waarden zijn er binnen het NIKA-beleid een aantal variabele waarden opgenomen voor biodiversiteit, gebouwgroen en klimaat adaptatie. Op basis van een puntensysteem zijn kaders aangeven voor initiatiefnemers waar stedelijke ontwikkelingen aan moeten voldoen. In totaal moeten hiervoor 5 punten behaald worden die vrij ingevuld kunnen worden. Zo kan er een punt behaald worden voor het toevoegen van nestkasten, het toevoegen van biotopen en het aanbrengen van dak- en gevelgroen. Er kunnen 2 punten behaald worden voor hittestress beperkende maatregelen en voor het creëren van extra waterberging (Gemeente Apeldoorn, 2023).

Groenplan

Het Groenplan gaat over wat de gemeente Apeldoorn wilt behouden en versterken van het groene karakter. Dat doet de gemeente door de komende jaren te focussen op drie groene doelen:

- 1 het natuurlijk systeem vormt een veerkrachtige basis voor natuur en ecologisch systeem;
- 2 groen helpt om de gevolgen van klimaatverandering te beperken;
- 3 groen draagt bij aan de gezondheid van onze inwoners.

De doelen realiseert de gemeente in vier groene opgaven: het versterken van de groen-blauwe netwerk in en om de stad, meer groen en blauw in dé Binnenstad van de Veluwe, meer en beter groen in wijken en dorpen en het versterken van karakteristieke landschappen. De vervanging van boomstructuren en beplanting en meer kleur en fleur maken integraal onderdeel uit van het plan. De gemeente werkt daarin nauw samen met bewoners, dorps- en wijkraden, maatschappelijke organisaties, ondernemers, partners en andere overheden.

Ecogids

In de Ecogids zijn de groene doelen uit het Groenplan verder uitgewerkt in ambities op het gebied van ecologie en biodiversiteit. Dit is gedaan via twee hoofdthema's:

- het goed laten functioneren van de structuren en de samenhang van het ecologisch systeem;
- het waarborgen van een gebiedseigen en levendige biodiversiteit ofwel soortenrijkdom.

Om dit te bereiken zet de gemeente Apeldoorn in op 4 sporen:

- actief beschermen van natuurwaarden;
- natuur inclusief bouwen;
- bio divers beheer;
- bewust beleven van de biodiversiteit.

Bomennota 2024-2040

De Bomennota Apeldoorn benadrukt het belang van bomen voor de stad, niet alleen vanwege hun esthetische waarde maar ook vanwege hun bijdrage aan gezondheid, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Het beleid richt zich op het planten van nieuwe bomen, het vergroten van kroonvolumes, en het beschermen van bomen. Bomen worden geïntegreerd met andere opgaven zoals woningbouw, energietransitie en economie, en het beleid wordt samengebracht onder het Groenplan. De nota introduceert de Bomenplanner om bomenbelangen bij stedelijke ontwikkeling te waarborgen en stelt regels voor de bescherming van bijzondere, toekomst-, structuur- en omgevingsbomen. Het beleid bevordert samenwerking met particulieren en organisaties, stimuleert boomaanplant en behoud, en legt de nadruk op preventief toezicht en handhaving. De financiering van het bomenbeleid is onderdeel van het Strategisch Asset Management Plan en de Agenda Klimaatadaptatie en Natuur, met activiteiten gedekt uit exploitatiemiddelen.

Agenda Klimaatadaptatie & Natuur

Apeldoorn streeft naar een klimaatbestendige en biodiversere gemeente tegen 2040, met maatregelen tegen wateroverlast, droogte en hitte. De binnenstad en nieuwe wijken worden vergroend, met koelteplekken en stadsparken. De gemeente definieert een aantal opgaven: aanpakken hittestress, herstellen natuurlijk watersysteem, doorontwikkelen groen-blauw casco, natuurinclusief ontwikkelen, aanleggen stadspark van Apeldoorn en versterken biodiversiteit. Voor elke opgave zijn specifieke acties en doelstellingen geformuleerd, zoals het creëren van koelteplekken, herstel van beken, uitbreiding van groen-blauw casco, en bevordering van natuurinclusief bouwen.

Transitievisie warmte

De gemeente Apeldoorn wil vóór 2050 energieneutraal zijn. Dan moet alle gebruikte energie duurzaam opgewekt zijn. De uitvoering hiervan is gefaseerd op buurtniveau uitgewerkt. Hiervoor worden 3 sporen van energie besparingsmaatregelen gebruikt:

- isoleren, ventileren en besparen (burgers zelf);
- starten met uitvoeringsplannen:
 - 4 tijdvakken van uitvoering;
 - buurten van studiegebied Spoorzone Oost aan de beurt grotendeels in tijdvak 3 (2030-2040);
- beleid, onderzoek en innovatie:
 - de gemeente Apeldoorn onderzoekt de mogelijkheden voor duurzame alternatieven door in te zetten op innovatie, bijvoorbeeld via warmtenetten, zonthermie en ondiepe geothermie maar ook voor opslag (Gemeente Apeldoorn, 2022).

Programma Energietransitie

In het programma Energietransitie formuleert de gemeente de doelstelling om tegen 2050 energieneutraal te zijn, wat betekent dat net zoveel duurzame energie wordt opgewekt als verbruikt. Er zijn nog uitdagingen, zoals de beperkte capaciteit van het elektriciteitsnet en de betaalbaarheid van de energietransitie voor alle inwoners. Om deze aan te pakken, heeft de gemeente een plan opgesteld dat energie besparing, opwekking en participatie centraal stelt.

Voor 2030 zijn de volgende doelen gesteld:

- 1 verminderen van het totale energiegebruik met 32 % ten opzichte van 2014;
- 2 opwekken van minimaal 5000 TJ duurzame energie per jaar;
- 3 zorgen dat iedereen kan meedoen aan de energietransitie.

Specifieke aandacht gaat uit naar vier 'Wijken van de Toekomst' (Kerschoten, De Maten, De Parken en Loenen) waar duurzame verwarmingsoplossingen worden geïmplementeerd. Ook wordt er gewerkt aan integrale gebiedsaanpakken voor de Binnenstad, Spoorzone, Kanaalzone en bedrijventerreinen in Apeldoorn Noord en Zuid.

Water- en rioleringsplan

Met het water- en rioleringsplan wil de gemeente Apeldoorn een stap zetten in het anticiperen op klimaatverandering. Daarbij wordt invulling gegeven aan de watertaken voor afvalwater, hemelwater en

grondwater. Het doel hiervan is het behoud en het versterken van een vitale en gezonde leefomgeving. Hier zijn 5 subdoelen uit afgeleid:

- herstel van het natuurlijk bodem- en watersysteem;
- inspelen op gevolgen klimaatverandering;
- beperking van klimaatvoetafdruk gemeentelijke watertaken;
- versterking van de beleving en ruimtelijke kwaliteit van water;
- bescherming gezondheid en milieu.

Kadernota maatschappelijke ontwikkelingen 2022-2030

De gemeente Apeldoorn wil de kracht van de gemeenschap benutten door meer ruimte te geven aan samenredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van inwoners. Het doel is dat iedereen op een manier die bij hen past mee kan doen. De Kadernota Maatschappelijke Ontwikkeling 2022-2030 heeft drie hoofdpogaven:

Sociale basis versterken:

- investeren in sociale netwerken en de sociale basis, zoals gezondheid, werk en woonomstandigheden;
- versterken van verbindingen tussen informele en formele zorg;
- het doel is dat inwoners minder afhankelijk worden van zware zorg en ondersteuning.

Focus op kwetsbare inwoners:

- voor inwoners die meer hulp nodig hebben, biedt de gemeente een vangnet;
- de focus ligt op wat een inwoner zelf kan en daarna op ondersteuning vanuit de sociale basis, en uiteindelijk op hulp vanuit het vangnet;
- het doel is dat inwoners zo snel mogelijk weer zonder hulp kunnen en terugkeren naar de sociale basis.

Doen wat nodig is:

- de gemeente gaat integraal, buurtgericht en informatiegestuurd aan de slag;
- de aanpak vraagt om strategische partnerschappen en verbetering van beleidsprocessen;
- er is tijd en ruimte nodig voor deze omvangrijke verandering binnen de gemeente.

Actieplan Preventie & Gezondheid

Het actieplan richt zich op het toekomstbestendig maken van de zorg in Apeldoorn door uitdagingen als vergrijzing en krapte op de arbeids- en woningmarkt aan te pakken. Het doel is om de zorg betaalbaar te houden en ervoor te zorgen dat iedereen toegang heeft tot tijdige en goede zorg en ondersteuning. Er is een gezonde Apeldoornse generatie in 2040, met aandacht voor mensen in kwetsbare situaties, zoals ouderen die steeds langer zelfstandig leven. Dit doet de gemeente door:

- terugdringen van Gezondheidsachterstanden: het actieplan bevat maatregelen om gezondheidsachterstanden te verkleinen, zoals het aanbieden van beweegactiviteiten, het verbeteren van gezondheidsvaardigheden, en gerichte gezondheidsinterventies in kwetsbare gebieden. Specifieke aandacht gaat uit naar de eerste 1.000 dagen van een kind;
- een Gezonde Fysieke Leefomgeving: de gemeente Apeldoorn richt zich op het verbeteren van de buitenruimte, het aanleggen van wandel- en fietspaden, en het plaatsen van watertappunten. Er worden rookvrije zones geïntroduceerd en er komt een hitteplan om inwoners te informeren bij hoge temperaturen;
- versterken van de Sociale Basis: de zorg en ondersteuning in Apeldoorn moeten veranderen, met nadruk op preventief en domeinoverstijgend werken. Er wordt ingezet op samenwerking tussen het medische en sociale domein, het versterken van informele netwerken, en ondersteuning voor mantelzorgers. Het actieplan bevat maatregelen om ouderen langer zelfstandig te laten wonen en om de samenwerking met mantelzorgers te verbeteren;
- een Gezonde Levensstijl: stimuleren van een gezonde levensstijl door voorlichting, ondersteuning bij het aanleren van gezond gedrag, en het verminderen van ongezonde verleidingen in de omgeving.
- vitaal ouder worden: inzet op valpreventie, veilig wonen, en het stimuleren van vrijwilligerswerk onder vitale ouderen. Er wordt gewerkt aan een ketenaanpak voor valpreventie om het risico op vallen te verminderen.

Nota milieuveiligheid

Kernambitie van de gemeente is het streven naar en verantwoord evenwicht tussen risico's en de activiteiten die deze veroorzaken. Veiligheidsrisico's zijn een onderdeel van het maatschappelijke verkeer. De gemeente neemt maatregelen om risico's te minimaliseren en beheersbaar te maken. Per gebiedstype zijn verschillende ambities van toepassing:

- woonwijk/gemengd gebied: geen nieuwe risicovolle inrichtingen;
- bedrijventerreinen: risicovolle inrichtingen toegestaan met technische veiligheidsmaatregelen;
- landelijk gebied: risico's toegestaan met mate;
- transportassen: ruimtelijke ontwikkelingen moeten de toename van groepsrisico verantwoorden.